

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmege közigazgatási, közmivelődési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAP ULAJDONOS:

K. WERESSÁNDOR.
Szerkesztőség: Hiduteza 32.
Lapkiadó: **HARMATH JÓZSEF**
kereskedő-nyomdatulajdonos-czég. főtér.

H I R D E T É S I D I J.

Arszabály szerint.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Tisztaság és rondaság.

A cholera terjed.

Ez a fekete rém Ázsiából vándorol át Európába, s a mint mondják, már útra is kelt. A tőszomszédos országainkban rohamos és alapos óvintézkedéseket tesznek terjedésének megállítására. A legközelebbi napokban nálunk is Pozsonymegye egy helységében kilencz gyanus megbetegedés történt, egy gyerek meg is halt. Nagy szenzatiót keltett. A „Magyar Hirlap“ terjedelmes vezércikkben foglalkozik e járványszörnyeteggel.

A hír ne rémítsen el senkit. Lehet, hogy hazánkban még semmi baj sincs. Megijedni nem kell, de félni szükséges. Tudjuk, hogy a hypochondria, s ennek alsóbb fajtája, a képzelgés is melegágya lehet minden betegségnek. De ez nem zárja ki, hogy figyelmeztessük a községeket és egyeseket a bekövetkező veszedelemnek minél előbb a lehető legnagyobb eréllyel és gondossággal való elhárítására.

Hogy ez elrémitő járványnak ott Indiában a Ganges körül mi a kútforrása, s miből ered, nem tudjuk, legfeljebb az orvosok értik. Utrakelése az

emberek utrakelésével van összefüggésben. Terjedését pedig — ezt már tudjuk mi is — mint minden más betegségnek keletkezését és terjedését a rondaság eszközli, mint lanyha eső a gombatenyészést, az a rondaság segíti elő a terjedését, a mely rondaság van az ételben, italban, ruházatban, a testen, lakásokban és körülötte, udvarokon, a levegőben, uton-utfélen, árkokban, mocsárookban, szükutczákban, a közhelyeken, főleg a korcsmákban. A tisztaság az egészségnek legsarkalatosabb alapfeltétele. A rondaság ezzel ellenkezik. Ez oly igaz, mint kétszerkettő négy. Ezt sok ember tudja elméletileg, sok ember tudja ösztönszerűleg, orvosok, hatóságok követelik törvényszerűleg minden időben, hatványozott eréllyel követelik pedig ilyen járványos időben.

Hanem az eredmény! ez nem felel meg ám a követeléseknek. A „Magyar Hirlap“ szerint mi inkább csak irodalmilag intézkedünk, a rendeletek kibocsátásával.

A belügyministerium egészségügyi osztályától több ízben jött ki körrende-

let, mely a régebbi egészségügyi rendeletek fogantatását sürgeti és újakat is tartalmaz bőven. Ennek nyomán megyénk főorvosa dr. Szentpéteri Lajos, hogy mily fáradhatatlan erélyes intézkedéseket tett a tisztaság, s így az egészségügyért, érdekes megtekinteni asztalán a tenger aktákat, melyek bizonyítják, hogy a főorvos miként járta be megyéjének faluit, minden egyes házat, udvart, utcákat, rendeleteket bocsátott ki a városi, falusi hatóságokhoz, egyesekhez, azokat ismételten megsürgette, az észlelt hiányokat magasabb helyen feljelentette. stb.

A községekben tett rendeleteiből feljegyzünk néhányat:

1. Utcák, közterek, lakások, korcsmák tisztán tartassanak.
2. A bevezető árkok (helységekben, mint a határon, főleg utak mentén) ki tisztittassanak.
3. A város bel- és kül részén (megnevezve egyenként) főleg a cigánysor, temető rész a gör. kath. templommal szemben levő árok, új-tordai külváros-rész, kis-uteza, jeges-uteza stb. sikátorokból minden szemét eltávolítandó.
4. A vargapatak árkanak

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TÁRCZÁJA.

Mióta és miért nem kormányozza az ember az időjárást

— Népmonda. —

Miután az Isten az embert a paradicsomból kiűzte, hogy megélhessen, megtanulta a szántás-vetés mesterséget, s egyszóval mindazt, a mivel földmivelő népünk ma is foglalkozik. Az ember belenyugodott sorsába, csak az időjárással nem volt sehogy megelégedve, ezt nem tudta a gazdaember kedvére jártni még az Ur Isten sem.

A kaszáló, a faúszató az esőért, a szénagyűjtő, a téglavető a szárazságért rimázkodott, ugyanegy órában, ugyanegy perczen Elment tehát a földműves az ur Istenhez, s így szólt: „Szentséges Atyám! ki a nagymindenség dolgát intézed, engedd meg, hogy kora tavasztól késő őszi az időjárást én kormányozhassam, mert e miatt közöttünk nagy a baj a földön, s tégedet Felséges Ayám káromolnak, hogy nagy elfoglaltatásod miatt az időjárás kellő hordozására nem fordíthatsz elég gondot s aztán mint a te képedre teremtett valóság öreg vállaidon, mint hú fiad könnyíteni akarnék.“

„Jól van fiam! Ha csak ennyi a baj hát szívesen teljesítem kívánságodat, csak aztán meg ne bánd, s engem érette ne káromolj!“

Az időjárás kormányozása tehát a gazdaember kezébe került, s a mint csak kívánta úgy járt. Legyen eső, mondá, s lett. Legyen szép meleg derűs idő, s úgy lett.

A fák virágoztak, a gabonák fejlődtek. Erdő, mező buján fejtette ki erejét, s oly szépen indult meg minden, minőhöz foghatót az emberek még nem értek, nem láttak. Emberrünk az igazgatással teljesen meg volt elégedve, s mosolyogva dörzsölgette kezeit, titkos hiúság fogván el, többre kezdé becsülni a tudományát magánál az Istenénél is.

„Lám, mondá, hogy a mikor ő kormányzott nem volt oly szép, s gazdag növényű a fű a legelőn, s réteken, mint most.“

E közben eljött a nyári gyümölcsérésének ideje, s csodálkozott rajta, hogy sem egy úri-alma (aranyosszéki gyümölcs) sem cseresnye, eper, vagy meggy nem piroslik, nem hozott gyümölcsöt. Még orvosságnak sincs egy szem is sehol. Az erdőket, gyümölcsfákat mindenfelé ellepte a sok hernyó, leették a fák leveleit, s midőn nem volt már mit ezen rágniók, a fűhöz fogtak, azt legelték. A barmok, erdőháti marhák e miatt rakásra pusztultak. okát nem tudta senki sem.

A szellő nélkül való esős, meleg napoktól a levegő annyira megromlott, hogy beállott a járvány, a cholera, s az emberek egymásra haltak. De a legnagyobb csapás még csak aratáskor mutatkozott igazán. A búzának hatalmas a szalmája, araszos a feje, de egy szem mag sincs benne. Nem volt mit kicsépelni.

Az időjárást igazgató emberünk minden tudományából kifogyott. Nem tudta miért, s honnan van. mind ez.

Elhatározta, hogy elmegy az Ur Istenhez s megkérdi az okát. Leverten és bánatosan kérdi: Mitől és honnan van, hogy a fák szép

virágos voltak ellenére nem hoztak gyümölcsöt, s a szalmás és kapás növények bár gyönyörűek valának, nem termettek egy magot se?

„Édes fiam! mondá az Ur, én rád bízom az időjárás igazgatását, mert kérted, azt hívd, hogy bölcsebben igazgatód, mint én. Most már láthatod, nem értesz hozzá. A meddő s járványos esztendőnek te vagy az oka, mert az igaz, hogy azt kérted legyen eső és lett; legyen napos, meleg idő, s úgy lett, de szelet, azt sohasem kértél, pedig ez a fák, búzavirágok himporát ide s tova elhordta volna, s lett volna bővön természetek. Másfelől a levegőt is tisztán tartotta, s nem pusztultak volna el annyian embertársaid közül. A szél, a mit te nem kértél, gyűjti össze a fellegeteket, s fogyasztja meg az eső cseppjeit, melyek jégesőként lehullanak a földre, hernyókat, s velők a sok ártalmas férgeket elpusztította volna s így nem kellene barmaid elveszte miatt búsulnod, bánkodnod.“

Ez isteni szavakat hallván, földmivelő emberünk mondá: Vedd vissza Uram az időjárás kormányzását, te bölcsen tudsz igazgatni mindent, látom, hogy az, a mit mi rossznak tartunk, az is javunkra van.“

Az Isten visszavitte s azóta soha egy földmivelő gazda sem folyamodott az időjárás igazgatásának elnyeréseért, hanem sokszor zugolódva, de megnyugszik a Mindenható akaratán.

Kádár József.

azonnali kitakarítása, árnyékszék eltávolítása stb.

5. Különösen felhívja a tanács figyelmét a húsrudák miserabilis állapotára, melyek közül némely sarkon levők, s némelyek a főtéren is nemcsak a közegészségnek nem felelnek meg, de undorító, izléstelen állapotúak; míg jobb berendezést nem állítanak fel, addig ezeket betiltani kéri. A vágóhid és környéke tisztán tartassék. (Ugyanerre adott egy javaslatot e lap a multkor a ligetben létrehozandó nyílt csatorna czimen.)

6. Döglött állatok, szemétdombok eltakarítása.

7. Járvány-kózház berendezése.

8. Árnyékszék, peczegődrök fertőtlenítése.

9. A piaci élelmi- és italszerek szigoru megvizsgálása.

10. A város területén működő orvosok figyelmét felhívja, hogy minden egyes észlelt bajról azonnal jelentést tegyenek.

Végül a tanács figyelmét a legszükségesebb, legfontosabb állapotra hívja fel: az ivóvízre. A városban ivóvíz nincs. Az Aranyos csaknem kivétel nélkül mindig rondasággal van tele. A közönség csaknem nyeli belőle a dögleletes betegséget. A főorvos azt mondja, hogy a folyómentén állítsanak fel közkútakat a tanács. (A városnak ivóvízben való miserabilis állapota régen volt már szellőztetve e lapban.) Ivóvíz, jöjjön egyszer a te országod!

Ugyanilyen pontokat küldött ki a főorvos a falukba is, terjedelmes magyarázattal ellátva és kiterjedve ott az egyes lakószobák tisztántartására is, sőt felhívja a papokat is, hogy istentisztelet után, vagy azzal összeköttetésben tisztaságra és mérsékletes életmódra intse a híveket. Továbbá a trágya, ganédombok eltakarítását rendeli el, a temetkezést megtiltja a faluban, árnyékszék felállítását, tócsák lecsapolását parancsolja meg. A lakóházakban házi állatot nem szabad tartani. stb. stb.

Mindenezek olyan dolgok, melyek minden időben állandóan figyelembe vendők; mennyivel inkább ilyen rémes időben? És mindezekből mi van meg eddig? Nem sok. — A városon doboltak egyszer, hogy tisztaság legyen itt és ott, s némelyik utcát talán meg is separték, a mit még faluhelyen is elkövettek néhol, s némely árkot kitakarítottak.

De hol van annak a sok pontu rendeletnek a betöltése, a miket felsoroltunk? és a mikhez még a következőket tesszük: hogy az építészeti hivatalok megyszerte az állami utak mentén a büzhödt árkokat tisztán tartassák, a faluk közepéről a mézárások eltávolíttassanak az alsó szélre, közkútakat állítsanak állandó vederral, vagy esorgó kutról gondoskodjanak, hogy a közkutba ne merítsenek belé minden piszkos csebret, mikor lesz a falukon jégveremről gondoskodva, mely annyi betegség ellen óvszer, s hogy a kertekbe a lakóházak mellé ne temetkezzenek, hol

egy méterre már holtestre bukkanunk, mikor látjuk meg, hogy legalább a birtokosok, nagyurak udvarai kissé tisztábbak lesznek? mikor lesz a falukon is állandó de legalább alkalmak adtan egészségügyi bizottság, minek szervezését már 1876-ban elrendelte a XIV. törvényezikk 149 §-sa?

De hát mit keresünk mi a falukon? Nézzük meg előbb a megye fővárosát, Tordát, mely jó példával kellene, hogy előljárjon.

Mind az a rengeteg sok pont, a mit felsoroltunk, betöltetlenül van városunkban is, igen-igen kis rész és jelentéktelenebb dolognak kivételével. Csak épen rámutatunk egy pár helyre, mely mindennap szemünk előtt van. Csaknem a piacz közepén van egy rengeteg nagy udvar, a régi fejedelmi ház udvara, melynek környékén tenger népesödület van szakadatlanul éjjel nappal; nappal a kofák és vásárlók ülő állongáló és ebédelő tömege, éjjel-nappal pedig a koresoma zajlik éktelen dorbézolással. Ez a tenger nép más épületnek a hiányában a fejedelmi lak ablaka alá jár kényyszer szükségletének kielégítésére, a köztér bepiszkolására, a levegő megfertőztetésére s a betegségek megteremtésére. Ugyancsak a tözsomszédságban van a piacz végén a varga patáknak százados leülepedése, az u. n. „Lassan hajts“ alatt, melyről már szólott ez a lap, melyből főleg a meleg nyári napokban moesárgáz, s döglött macskák és póczegerek miazmaí szállongálnak fel az emberek orra alá, hogy tovább ne is menjünk a távolabbi sikátorok lera-kodmányaira — s rossz levegőjére.

És tehetünk még végtére egy szelid megemlékezést — többször ismételtén a hus árulások tisztaságaira. Volt eset rá, hogy meleg nyári napon a vásárló pénze árán megpeshedt hust vitt haza konyhájára. Nagy próbára teszi az ilyen az emberi türelmet, mikor még a husárulók ruhájának tisztaságáról is lehetne szólni. Ha látta valaki külföldön, leginkább franciaországban a hentes boltokban az árulást, azt a tisztaságot, izlést, az árulóknak patyolat — hófehér rékljét: az bizony kívánatosnak tartja, hogy a mi henteseink is példát vegyennek onnan.

Nagyjában rámutattunk a bajok legfőbb okaira. A megyei főorvos ajánlja az orvosságokat, sőt követeli azok használatát. Egyesek és hatóságok kötelesek azokat a létfontosság érdekében használni, illetőleg használtatni. A mi országunk produktív ország, s mégis kevés az eredmény. Kevés, mert az orvosok statistikája mutatja, hogy milyen sok, a halálozás már a gyermekkorban a gondatlan nevelés, s az egészségügyi követelményekre nem ügyelés miatt; nem elég, hogy a gyermek egészségtelen étellel, itallal és levegővel táplálkozik, de már az anyja tejével elcsenevészedett vért szív magába. Mondjuk ki tartózkodás nélkül: indolensek vagyunk.

Ugyancsak az orvosok megfigyeléséből tudjuk, hogy Angliában pl.

a mióta (mintegy 50 év óta) kérelhetetlen szigorúsággal tartják meg az egészségügyi szabályokat főleg a tisztaság tekintetében: azóta 50%-kal kevesebb a halálozás mint azelőtt. Nagy szó ez! Mi megfigyelhetjük ezt, s tanulhatunk ebből, és tanulunk kell ebből, mert kevesen vagyunk s egy nagy hazafi mondásaként „még a kövekből is magyart kellene csinálni.“ y.

Az iparos-egylet.

Mindennap haladunk egy keveset a kitűzött czél felé.

Egyletünkben folyó évi augusztus hó 1-én tartatott meg havi rendes ülésünk Borbély György elnöktele alatt a tisztviselők és a választmány élénk érdeklődése mellett.

Ezen az ülésen sok fontos és hasznos ügy intéztetett el. Nem csekély jelentőséggel bír azonban ama kijelentésem, miszerint egyletünk működése dicsőre méltó arányokat ölt. Már magában a vagyoni állása is tetemesen megjavult, s a legjobb rendben van.

Ez ülés egyik fontos tárgyát képezte, hogy egyletünk szerezzon egy új tekeasztalt (billiárdot,) esetleg szerezzon egy jókarban levő használt tekeasztalt, mert a jelenleg használatban levő; s az egylet tulajdonát képező tekeasztal a nagyszámu tagok érdekeinek ma már nem felel meg.

Az erre megválasztott tagok özvegy Losonczy Józsefné birtokában levő Seifert és Fiai cs. és kir. udvari szállítók gyarából való, s még teljesen jó karban levő kettős tekeasztalt elég olcsó árban megszerezték, s a jelenleg rozoga állapotban levő egyleti tekeasztalt teljesen átalakították.

E nem csekély fáradsággal járó munkát a választmány hivatásához híven úgy oldotta meg, hogy eleget téve az ülésen hozott határozatnak, a tekeasztalok ma már az egylet helyiségében közhasználatra vannak felállítva.

Egyletünk ma már valóságos kaszinója az iparosoknak, a hol kevés költséggel sokféle szórakozásban részesül. Kitűnő könyvek, hirlapok, szépirodalmi folyóiratok, szaklapok, nemkülönben billiárd, sakk, dominó állnak a tagok rendelkezésére. Egyletünk elnöke, a munka embere és folytonosan abban működik, hogy a tordai iparos-íjak egyletét megismertesse a közönséggel, hogy ott állandó iskolát létesítsen (olvasás, szavalás, felolvasással,) az ifju, s még primitív módon művelt iparosok részére, hogy itt tanulva, tapasztalva, mívelődjenek és haladjanak a korrall előre, s hogy egykor derék iparosokká váljanak, hogy ne csak egyszerű kézi munkásai, hanem lélekben is művelt tagjai legyenek a társadalomnak, s lelkes fiai a hazának.

A hazai ipar föllendülésének nagy munkájában nekik nagy részök van, a föllendülést pedig a kézi munkán kívül általános műveltségökkel, olvasottságokkal és társadalmi ügyességökkel segíthetik előre nagy mértékben. Tanulni, tapasztalni és forogni kell az élet minden mellékesnek látszó medrében.

Az iparosok belátták végre azt, hogy ez egylet nem az egyenetlenség tanyája, hanem méltó iskolája leend a jövőben az ifju nemzedéknek, a hol csak jót és nemeset tanul, szórakozik, s nem kénytelen napi 10 órai fáradságos munka után a vendéglőkben és az utcákon tölteni szabad idejét.

Nincs is panasz reá, hiszen a komolyabb gondolkozású iparosok majd mind tagjai egyletünknek, s ma már nem áll fönn az a téves nézet, mintha ez egylet nem volna üdvös intézmény, s nem volna hasznára az ifjuságnak. De sőt ellenkezőleg, ma már annyira előhaladt az egylet törekvése minden irányban, hogy megbecsülhetlen eredményt ért el.

A másik fontos határozata ez ülésnek a majális kérdése volt. Tekintve azt, hogy a

nyár már muló félben van, nem mulaszthatjuk tovább e kérdés megoldását, s a nyári táncvizsga napja 1892. szept. 11-ére állapított meg még pedig népünnepélyvel összekötve, csekély belépti-díj mellett. A rendezőség élén: Borbély György elnök, Hambrich Károly alelnök, Veress Elemér titkár, Lámpé Lajos jegyző, Marinka Miklós pénztáros és a rendező-választmány buzgalkodik, hogy e népünnepélyvel összekötött táncvizsga a tavalyihoz méltó eredményt érjen el.

Tekintve végre egyetünk humánus és hazafias munkálkodását, a közönség nagymérvű támogatását: nem mulaszthatjuk ez uton is felhívni az érdeklődők figyelmét, hogy minél számosabban lépjenek e nemes célú egyesületbe, mert ha a társadalom fölkarolja, érdeklődik iránta, s ha közös erővel működhetünk, akkor az egyesület virágozni fog és nemes hivatásának meg fog felelni, hiszen mindnyájunknak szívünkben óhajtani kell, hogy egy ilyen egyesület a város falai között fönnállhasson, s hogy derék iparosokat neveljen, egyúttal felkukbe vesse a hazaszeretetet, polgári erény és művelődés szent szikráját.

V—ss E—r.

Maros-vásárhelyi levél.

M.-Vásárhely, 1892. július 28.

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Van szerencsém felkérni, hogy becses lapjában az alábbiakat lehetőleg többször közlő tenni sziveskedjék.

Hazafias üdvözléssel:
Szentkirályi Gyula
Maros-Tordamegye lótenyésztőbizottság elnöke.

Maros-Tordavármegyének több lelkes és ügybuzgó tagja Maros-Vásárhelyt állandó lóversenyt és díjazással egybekötött lókiállítás törekszik létesíteni

Működésük első eredményét bemutatták, ha nem is minden tekintetbe kitűnően sikerült, de kezdetnek minden esetre igen szép s méltánylandó, mult év őszén rendezett verseny alkalmával

A kitűzött tervhez hűen az idén is a kezdetleges lépések korán megtétettek, így f. év február hó 16-án tartott lótenyésztő bizottsági gyűlésen alakított a marosvásárhelyi verseny bizottsági igazgatóság-directorium, melynek tagjai:

Gróf Bethlen Károly, báró Kemény Kálmán, Szentkirályi Gyula, gróf Teleki Samu, gróf Toldalagi László és báró Wesselényi Béla.

A verseny, lókiállítás, állami díjazással egybekötve és lóvásár folyó évi szeptember 25-én és 26-án tartatik meg és pedig.

Szeptember hó 25-én d. e. 9 órakor három külön lovas verseny; ezek közül egy akadály verseny és egy kizárólag tiszti verseny, d. u. 3 órakor: Négyes fogatok ügató verseny a m.-vásárhelyi, nyáradtón állami uton távolság 30 kmtr., este 8 órakor bankett.

26-án d. e. 10 órakor kettős fogatok ügató versenye ugyan ezen helyen távolság 20 km d. u. 3 órakor kiállítás lódíjazás és vásárnap este 8 órakor bál.

Verseny feltételek az ügató versenyre nézt a „Vadász és versenylap“ 1892 évi márcz. 13-iki számában közzé tett „Magyar Tattersal egyesület“ feltételei, a lovas versenyenél az „Urlovasok szövetségének“ feltételei.

A versenyből kizártnak általában a televérek és muszkák, valamint a nyilvános időmitó intézetben idomított lovak s csak erdélyi lóulajdonos lova futhat bárholon származott, is az. — A tiszti versenyben csak erdélyben állomásozó tetteles állományú katonatisztek saját lovai. Csak a kocsis hajthat és urlovas lovagolhat.

Tételek: Négyes versenyenél 20 frt; kettős versenyenél 10 frt, I. lovas versenyenél 20 frt; II. lovas versenyenél 10 frt, III. tiszti versenyenél 10 frt.

Díjak: I. A négyes fogatok ügató-verseny né 250 frt állam díj az elsőnek 150 frt, tisz-

teletdíj a másodiknak és 100 frt, tiszteletdíj a harmadiknak II. A kettős fogatok ügató versenyenél 150 frt államdíj az elsőnek, 100 frt, tiszteletdíj a másodiknak, 50 frt, tiszteletdíj a harmadiknak.

III. A vadász-versenyenél 200 frt, hölgyek díja az elsőnek, 50 frt, tiszteletdíj a másodiknak.

IV. Akadály versenyenél, 100 frt, államdíj az elsőnek, 50 frt tiszteletdíj a másodiknak.

V. Tiszti versenyenél 150 frt tiszteletdíj az elsőnek, 50 frt tiszteletdíj a másodiknak. Ezen felsorolt díjak azonban a tételek és a megindított gyűjtés eredményéhez képest változást szenvedhetnek s azok arányában esetleg az államdíjak is pótlódnak.

Nevezési zárlat szeptember hó 23-án reggeli 9 óra; zárlat után az oszlopnál dupla tétel, nevezésnél bejelentendő a versenyző ló beírása.

Bejelentéseket elfogad Knöpfler Elek versenybizottsági alelnök (lakik Maros-Vásárhelyt N-Szentkirály-útsza.) Minden kérdészködsre készséggei ad felvilágosítást Dindár Béla igazgatósági titkár (Lakik M.-Vásárhelyt Hajóutca 5 sz.)

H I R E K.

— Jászai Mari Tordán. A nagy művésznőt városunk is üdvözöltette közvetlenül a csütörtökön és pénteken előadott „Angeló“ és „Elektra“ előadása alkalmával. Jászay, Miskolczi jónévű társulatával van a nyáron művészi körton. A Miskolczi társulatát csak a mult hónapokban ismertük meg előnyös oldaláról. Azóta már új jeles tagokkal felírtított társulatot alkotott, úgy, hogy Jászay arasszonyt népszerűen játszaatta el velők e két nagy darabot. A ház zsufolásig megtelt mindkét este s a lelkes közönség meghatottan adózott a kitűntetés jeleivel a hatalmas művésznőnek, főképen az Elektra előadása olyan volt, melyenhez hasonlót nem igen érzett e helyen a tordai közönség. Egy pár virág-csomaggal is kedvezhetett a közönség. Jászaynak, a mi általában csak chablonszerű szokott lenni; de már nem volt chablonszerű azaz öt perczig tartó erős taps és éljen riadalom, melylyel egymásután ötször hívták lámpák elé a magával ragadó művészt. Elektranak főleg a második és negyedik felvonása után. A hamvvederben vélt porok siratására azt a kritikát adjuk, hogy menjen csak mindenki Jászay Elektráját megnézni, aztán a szemére toluó könyvespek majd kritizálnak. Jó el nem felejtetni azt is, hogy Sophoklesnek e 2000 éves megrázó darabját Jászay teremtette a magyar színpadra, s azóta ő a kizárólagos hőse. A nagy művésznő körüli előadásain jeles segítségül vannak: Kis Kata, Pusztai Laura, D. Őrsi Arank, Tirovay, Györfin Erzsébet, Heltsai, Benedek. Szombaton d. e. Enyedre mentek át, este már előadást tartanak fáradhatatlanul. Kísérje őket utjokban figyelom.

— A Kossuth-életrajz, melyet dr. Vajda Emil szerkeszt, már készen van, születésének 90-ik évfordulója előtt megjelent. E könyvre Borbély György tanár gyűjtő-ívén 41 megrendelés történt, nagyrészt előre fizetve. A könyvek megérkezése nem fog talán sokáig késni s akkor átvehetők. Kik előre nem fizettek, a könyv átvételekor egyenlítik ki.

— Leesett palló. Nagyon régen elmult már az idő, hogy a Varga-pataknak egyik veszedelmes utján, a malmok során, a szűk sikátor mellett leesett az átjáró hid. Sokáig nem lehetett ott közlekedni. Aztán az emberi leleményesség négykézláb mászkáló ösvényt vert a szörnyű bozótban és meredek parton. Nyár lévén, a vizen könnyen át lehet gázolni, hanem az a mászkálás, az furcsán néz ki, kivált ott, a hol annyi emberi és állati rondaságok vannak, hogy a levegő is sűrű tőlük. Szóval nagyon kívánatos lenne, valamiképpen felpoczkolni azt a hidat.

— Halálozás. Lapunk zártakor halljuk hogy Várfalván Kádár Andrásné, Kádár József tanár munkatársunk mostoha anyja fél napi rosszullet után gyomorfájásban meghalt. Nyugodjék csendesen!

— Vakmerő betörés. Jelinek H. helybeli bádigos főtéri üzleti helyiségébe az ablakon át ismeretlen tettes behatolt és álkulcs segítségével az íróasztal fiókjából 260 frt készpénzt és egy pár értékes írományt elemelt. Az eset mult hó 31-én történt este 12 óra körül. Az csudálatos a dologban, hogy a rendőrség tőszomszédjában, s a szemfüles éj-

jeli örök őrállomáshoz alig 10 lépésnyire történt a betörés . . . A tettes, állítólag Jelinek bádigos egyik elbocsátott munkása volt. Különben a rendőrség erélyesen nyomozza, de még eddig eredménytelenül, meglehet, hogy eddig elvitorlázott az új világba!

— Járvány idején. A rendetetek következtében városunkban is kidobolták, hogy az egészség főtartása érdekében, s főleg a mai kolerás híri időben, kik mihez tartásuk magukat. Általában a legfőbb óvintézkedés a mindenre kiterjedő tisztaság ételben, italban, ruházatban, szállásban, főleg a közterek tisztán tartására szükséges a figyelmeztetés. A vészthozó éretlen gyümölcsök s más ilyenek eltávolítására már intézkedés tétetett. Ajánljuk a tisztaságot mindenütt és mindenben.

— A fiskusi nagy épületnek a környéke, mely most a város tulajdonosa, megbotránczó látványt nyújt és büzt terjeszt, kivált az egyik oldal felől, hol a nagyszámu piaci nép és a pálinka-korcsma vendégei nem éppen kellemes jogokat gyakorolnak. Az épület a használatnak van átadva, jelenleg az iparosok jóra való egylete van ott, de az ablakokat soha ki nem nyithatják a betolulandó gőzölgések miatt. Fölkérjük erre a rendőrség figyelmét, hogy a lehetőleg intézkedjék a jobb rend helyreállításán.

— Zóna-óra. Ezt nehéz megmagyarázni, mit teszen, s hányat ütött az óra. Legfeljebb annyit tudunk róla, hogy most 35 perczel később kelünk fel, s később megyünk ebédelni stb. Hivhatjuk másként az órajárás egységes középidejének, és ez az idő, a melyet eddig a vasuti óra mutatott. Csakhogy ez már most mindenütt egyenlően hivatalos időszámítás. Ez egységes számítás folyó évi augusztus 1-én jött használatba.

— Lopás. Az oláhtelken dolgozó munkavezető lakására csak egy sundám-bundám nyomultak be ismeretlen jó madarak s 59 frtot zsebre raktak. A rendőrség rögtön megindult s már sejtelmes nyomon is van.

— Katona-járások. Gyulafehérvárról a bánfi-hunyadi nagy hadgyakorlatra vonuló katonaság Toroczkón át városunkat is utba ejti és pedig: aug. 13-án három huszár század, 14-én tüzérség, 17-én a 69. gyalog-dandár. A kolozsvári 21. honvéd gyalogezred pedig 2000-nél jóval felül, Tordán fog állomásozni szept. 4—14-ig, minthogy a nagy hadgyakorlatokat ezen a vidéken ejtik meg.

— A „Tordai dalkör“ a tolyó év augusztus hó 15—19-ik napjain Budapesten rendezendő országos dalárünnepélyre való utazás költségeinek fedezésére céljából folyó év augusztus hó 7-én (vasárnap) a régi „Casinó“ nagytermében Homm Vilma, Homm Sarolta, és Pálfi Anna kisaszszonyok szives közreműködése mellett dalestélyt rendez, mely dalestélyen a budapesti dalárünnepélyen eléneklendő „Ébresztő“ és „Dalünnepen“ című versenydarabok is előfognak adatni. Műsor: 1. Honfi dal. Gaal Ferencztől előadja: a „Tordai Dalkör“ 2. Aria a „Kunok“ című operából énekl: Homm Vilma k. a., zongorán kíséri: Homm Sarolta k. a. 3. Sajkázó. Schubert Ferencztől, előadja: a „Tordai Dalkör“. 4. Honvágy a tengeren. Willmers Rudolftól, zongorán előadja: Homm Sarolta k. a. 5. Három eredeti magyar dal. Lányi Ernőtől, előadja: a „Tordai Dalkör“. 6. Szavai: Pálfi Anna k. a. 7. Ébresztő. Poldini Edétől, előadja a „Tordai Dalkör“. 8. Beriot 9-ik koncertje. Előadja hegedűn: N. N., zongorán kíséri: Homm Sarolta k. a. 9. Dalünnepen. Tan Károlytól, előadja: a „Tordai Dalkör“. 10. Lilli keringő. Énekl: Homm Vilma k. a., zongorán kíséri: Homm Sarolta k. a. 11. Három új Király-himnus Előadja: a „Tordai Dalkör“, zongorán kíséri: Rák János úr. Helyárak: Tál-lásszék 80 kr. Zártszék 60 kr. Földszinti állóhely 40 kr. Karzat 20 kr. Jegyek előre váltthatók Gombos László úr kereskedésében. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag fognak nyugtáztatni. Kezdeté este 8 órakor. A „Tordai Dalkör“ igazgató-választmánya. Ez érdekes és becses ünnepélyre a szereplők és kör érdekében szivesen fölkérjük a közönség figyelmét.

— Meghívó. A maros-ludasi önkéntes tűzoltó egyesület saját pénztára javára 1892. augusztus 7-én, vasárnap a Császár-fele vendéglő kerthelyiségében nyári táncmulatást rendez, melyre az érdeklődő és családját tisztelettel meghívja a parancsnokság. Belépti-díj személenként 80 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak Jegyek előre válthatók Keresztes Lajos egyetli pénztárnok úrnál, d. u. a pénztárnál. Kezdeté d. u. 5 órakor.

— **Jótekonyczélú ünnepély.**
Borszéken. Folyó évi augusztus hó 7-én, a „villa-excelsior“ területén, Gyergyó-Szent-Miklóson építendő kórház javára br. Huszár Ilona vezetése alatt jótekonyczélú ünnepélyt rendezünk, a melyre a helyi, vidéki és fürdő közönséget, tisztelettel meghívjuk. Az ünnepély részletei: 1. Csárda. (Bormérés, cigányzene) Csaplárosné: Kállay Juliska. 2. Japáni sátor. (Thea csarnok, japáni tárgyak) Elárusítók: Ur-mánczy Janka és Hállay Mariska. 3. „Caffé chantant“. Közreműködnek: Lázár Ágnes, báró Huszár Pál, Kovács Tivadar és többen. Müncheni és kóbányai sörmérés. 4. A „Queen of the sea“, („a tenger királynéja“) nevű hajó, a borszéki kikötőben. Matrócz-táncz, apró matrozokkal. Tengeri szeszes üdítők árúsítása. Aquarium: a tenger fenek, rémséges lakóival. 5. Boszorkány barlang: az alvilág szörnyetegeivel és borzasztóságával. Óriási zöld béka szerenáddal kedveskedik a közönségének, holdvilágfény világítás mellett. 6. Thalia csarnoka. a) Hangverseny, dr. Szilvássy János, Benedikty Sandrin, Brennerberg Irén úrhölgyek és ifjabb Vastagh György úr közreműködésével. b) Műkedvelő előadás: „Egér“ című vígjáték. Közreműködnek: br. Huszár Ilona és Hállay Ferencz. 7. Pezsgő csarnok. Elárusító: Benedikty Alexandrine. 8. Virág-sátor. Virágárusleány: Velits Máriczi. 9. Amerika fényképirda. Egy perc alatt hallhatatlanná válás mestersége. A megszólalásig hasonlatosságáról kezeség vállalatik. 10. Szivar-sátor. Elárusító: Szakács Anna. 11. Czukrázda. Elárusítók: Machik Irén és Ur-mánczy Lenke. 12. Néptünnepély, fiók kiadásban. Fortuna sátorral és apró meglepetésekkel. Beléptidij a területre: 50 krajczár. A mutatóvány sátrakba csekély beléptidij fizetendő. Kezdet: délután 4 órakor. A rendezőség.

Próba-bál. Holländer bácsi táncziskolájának próbabálja e hó 13-án és 14-én tartatik meg, melyre előlegesen is felhívjuk a mamák figyelmét.

— **A sósfürdő idegen vendégei.** Nem lesz érdektelen ide iktatnunk az idegen vendégek névsorát, a kik idáig meglátogatták fürdőinket, ezek a következők:

Éltes Róza Bäden, Nagy János orvos Bäden, Vándori Emilia és Géza Eszék, Neufatler Frigyes Brod, Kimpján László ügyvéd és családja Brailla, Bercsényi Ádám és neje Fiume, Kodra Tamás és leánya Bukarest, Hisschfeld Lajos és családja Kolozsvár, Györgyfalvi N. és családja Kolozsvár, Szarvadi százados és leánya Besztercze, Nuricsán Ferenczné Sz.-Ujvár, Lé-tay Károly erdész és leánya Kolozsvár, özv. Ilyés Gáborné Récze-Keresztur, Dávid Márton A.-Jára, Lüvi Dávid és családja Kolozsvár, Simon Miklósné Toroczko, Endes Kálmánné Toroczko. Tóth Endréné Kolozsvár, Bálinth Károly és családja Egerből, Matus Géza Debreczen, dr. Sziglári Szilárd katonafőorvos Lincz, Dévai István, Dévai Nina, Szongoth Gerő Kolozsvár, Krasz Tamás Bécs, Johan Albert Fogaras, Foró Lászlóné Kolozsvár, Kovács Józsefné Bonczida, Bújthe László és neje Kolozsvár, Molnár Gizella és Láng Elek Kolozsvár, Körmendi Gyula és családja Brád, Radnóthy Károly Kolozsvár, Horváth István Sz.-Fehérvár, Placsintár István Sz.-Ujvár, Oláh Rudolf Kolozsvár, Geszner Gusztáv Sopron, Kerekes Gy. és Sándor Sz.-László, Kerekes György Kolozsvár, Lelencz József Gy.-Fehérvár, Benigni Sándor Kolozsvár, Tucek Géza Budapest, Borzássy Lajos Kolozsvár, Ilyés Albert N.-Csán, Bálinth Samu Egerbegy, Tólvaj Mál Egerbegy, Létai Árpád Sinfalva, Botár András és Imre B. Pest, Soler Róza Harasztos, Bogáthy Elek Pécs, Vinczi Dániel főisk-tanár N.-Enyed, Karácsonyi Dániel Szatmár, Gyárfalvi Miklós Kolozsvár, Böleskei Miklós Kolozsvár Válya Eszter Segesvár, Keresztes György Sz.-Fehérvár, Vilhelm Frigyes Bécs, Holadi S. Szolnok, Szili Márton Budapest, Hollender Márton Budapest, Farkas Józsefné Kolozsvár, Ország Endre Gyéres, Viski Mária Zilah, Körmendi Árpád és Endre Gy.-Fehérvár, Pongrácz Jenő és Aladár, Sz.-Somlyó, Zoltán Lajosné Debreczen, Domokos Árpád postamester Zilah, Sász Sándor B.-Pest, Topler István B.-Pest, Kovács Antal Felvincz. Sándor Miklós Gyéres, Barabás Károly Kolozsvár, Biró Béla Deés, Schvarz Róza New-York. Halászi Béla Arad, John Rezső Budapest. Zilzei Hugó Budapest, Napsz Gerő Budapest, Herczeg Gyula Budapest, Kovács Dénes Budapest, Tóth Amália Kolozsvár, Halmi Zsoni N.-Bécs-kerek, Szabadi Károly és neje Kalocsa, Sándor Pálné Kolozsvár, Zilahi Erzsike N.-Várad, Ferenczi József Túr, Gábor Dezső A.-Jára, Mendel Márkus Kolozsvár, Ferenczi Miklós Túr, Kóvér Mihály Bécs, Zöld Géza Eger, Szilvássy Sándor Eszék, Veress Aladár B.-Füred.

— **Tyukszem miatt szenvedőknek** figyelmében ajánjuk, miszerint **Meissner gyógyszerésznek azonnal a fájdalmat csilapító, biztosan ható tyukszem-összemőlestapasza Gajzagó Róbert úr** gyógyszerárában kapható.

NYILTÉR.

Női-ruha szabászati tanfolyam.

Alólirott értesitem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy f. évi augusztus 22-től kezdődőleg a főtéri 35. sz. a. ház emeleti termében egy hat hétig, esetleg **két hónapig** tartó, két párhuzamos osztályu

női-ruha szabászati tanfolyamot nyitok,

a legújabb divatu és szabásu mindennemű nőruhák készítésének elsajátítása tekintetéből.

Ezen tanfolyam alatt minden tanuló jogosítva van magának felöltöket és „hercegnő“ szabásu ruhákat készíteni.

Hosszas e téren működésem, melyből **Sipos Béla** úr üzletében, mint műtermének vezetője, ma holnap már egy évet töltök el, felbátorítanak arra, hogy a nagyérdemű város és vidéki hölgyközönség becses pártfogását annál is inkább kikérem, mert a házi-ipar ezen ma már igen keresett nemének elsajátítása nemcsak mindennapi kiadást takarít meg, hanem szükség esetében tisztességes megélhetési módot is biztosít.

A tanfolyam a tek. iparhatóság felügyelete és ellenőrzése alatt áll.

Beiratások naponta f. hó 22-ig a főtéri 35. sz. a. ház emeleti részében eszközölhetők.

Kiválóan osztályozott műtermemet szives figyelembe ajánlom.

Kiváló tisztelettel

NÓÉ ANNA,

1-3

fővárosi szabásznő.

Sorsjegyek részletfizetésre!

Van szerencsém a t. közönség szives figyelmébe ajánlani a következő eladó sorsjegyeket:

2 drb. **Olasz vöröskereszt-sorsjegy** havi 1.20 kros részletfizetésre.

3 drb. **Magyar vöröskereszt-sorsjegy** havi 1.50 kros részletfizetésre.

3 drb. **Bazilika-sorsjegy** havi 90 kros részletfizetésre.

10 drb. **Magyarországi „Jósziv“** egyesületi sorsjegy havi 1.40 kros részletfizetésre.

1 drb. **100 franc névértékű 3% Szerb sorsjegy** havi 1.70 kros részletfizetésre.

2 drb. **Osztrák vöröskereszt-sorsjegy** havi 1.50 kros részletfizetésre.

1 drb. **Betéti-társasági sorsjegy** (csoport E) havi 5 frtos részletfizetésre.

1 drb. **Betéti-társasági sorsjegy** (csoport D) havi 1.90 kros részletfizetésre.

Szives felvilágosítással és sorsjegyekkel készséggel szolgál

Veress Elemér nyomdavezető Tordán (főtér).

Vármegyei rendeletek.

Szám **6604**—1892.

Hirdetmény.

Torda-Aranyosvármegye közigazgatási bizottsága az 1892. évi július hó 13-án kelt 462 — 296. számú rendeletével a m. fenes, borév, gyertyánosi törvh. közut 30 klm. nél levő Aranyoshid falszerkezetének kijavítását 3211 frt 53 kr. összeg erejéig engedélyezte, egyuttal a nevezett Aranyoshid közvetlen közelében a torda-topánfalvi törvh. közuton újból építendő Jára pataki hidnak 2971 frt 60 kr. előirányzati összeg erejéig való felépítése a közíg. bizottságnak utólagos jóváhagyása elé van terjesztve.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1892. évi augusztus hó 22-ik napjának d. e. 10 órájára hivatalos helyiségben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

Nyomatott Harmath József könyvnyomdájában Tordán.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatokat kitűzött nap d. e. 10 órájáig hozzám annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelemhe nem fognak vétetni, megjegyeztetvén, hogy a két munkálatra külön-külön avagy együttesen is elfogadok ajánlatot. A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Torda, 1892. július hó 31-én.

RÉDIGER BÉLA, alispán

Szám 6637—1892.

Valamennyi fősolgabíró és városi tanácsnak

A hadi tengerészeti hajós-suhanczok iskolájába való felvételre, mely iskolának célja a hadi tengerészet számára derék altiszteket képezni, újabb időben a kellőnél kevesebben jelentkeznek.

Mint hogy egyrészt a véderőnek érdekében kívánatos hogy a hadi tengerészet részére megfelelő számú altiszteket képeztesse ki, másrészt ezen iskola elvégzése az illetőkre nézve tagadhatatlan előnyökkel jár.

Beliügyminiszter úr ó nagyméltósága folyó évi július hó 14-ől 21838 számú körrendeletével az ezen iskolára vonatkozó ismertető füzetet törvényhatóságunknak egy példányban megküldötte.

Felhívom (cizmet,) hogy ezt hatósága területén azonnal tegye általános közhírré, azon megjegyzéssel, hogy az érdekeltek az említett iskolába való felvétel feltételeit s illetőleg az ismertető füzetet, vármegye levéltárában, a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Torda, 1892. július hó 29-én.

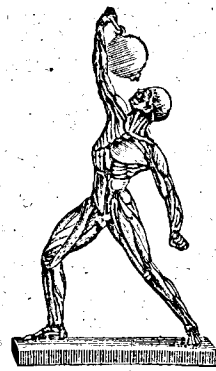
RÉDIGER BÉLA, alispán.

Birtok-eladás.

A Szilágyi Miklós tulajdonát képező 26 hold erdő Várfalván, 9 hold kaszáló a Bogáti határon, 16 hold erdő Kövenden és egy pászma szőlő Kercsedén eladó. Értekezhetni alólírtnál Sz.-Mihályfalván.

Z. Kiss Elek.

Tordai szénapiac!

KOCKAS nagy bonctani muzeuma és panoptikuma arra készített saját műtermében.

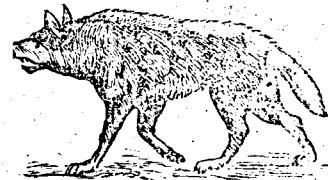
Tartalmaz:

ezer drbon felüli műszobrot, a florenai bonctani intézetből.

Az egész muzeum 3 osztályból áll. I. oszt. (Panoptikum) 15 kr. II. oszt. (Anathomia) a hová csak felnőttek léphetnek be, 15 kr. III. oszt. (Extra kabinet) személyenként 5 kr. Program a pénztárnál 10 kr.

A muzeum nyitva áll reggeli 8 órától estvéli 10 óráig. **Pénteken csakis nők látogathatják.**

Csütörtökön fog megérkezni az

amerikai nagy állatsereglet.

Szives pártfogást esd

az igazgatóság.